

טור' אלקינד אריה

172132

בן מינה ואברהם

נולד בדצמבר 1922

התגייס לצה"ל בשנת 1948

שרת בגדוד "גדעון" (13)

נפל ב- ח' באדר ב' תש"ח 19.3.1948

בקרב על הגלבוץ.

אלקינד אריזה.

ק-הוקנים של מינה ואנרזום, נולד בחודש דצמבר 1922 בריגה שבלטביה. בשנת 1925 עלתה המשפחה עם ששת ילדיה לארץ והצטרפה ל"גדוד העבודה" על שם טרומפלדור בירושלים. כעבור חצי שנה פרשו מהגדוד ואחרי שבע שנים עברו כולם לקיבוץ בית השיטה שלידי מעיין חרוד. שנות נעוריו של אריזה עברו עליו בעמק. עם סיום לימודיו בבית-הספר בעין חרוד יצא לשנת הכשרה בקיבוץ רביבים, ובחזורו הביתה החל לעבוד ברפת. רק כחודשיים ישב אריזה במשק והנה באה הקריאה לצאת למלחמה בנאצים. הוא התגייס לצבא הבריטי ושירת בגריגדה היהודית במשך ארבע שנים, בהן נדד במדבר, שחה במצרים, איטליה וארצות מערב-אירופה, השתתף בקרבות ועזר בטיפול בפליטים. ביוני 1946 השתחרר מהצבא הבריטי, חזר למשקו ושקע כולו בעבודת המשק. עם זאת היה פעיל ב"הגנה" עד יומו האחרון. עם פרוץ מלחמת-העצמאות עבר לשירות פעיל ושירת בחטיבת "גולני". אריזה היה בעל מוג שקט, איש תמים וצעוע, אוהב אדם וטבע ואהוד על כל חברי המשק. בעיקר אוהב את ילדי המשק אשר תמיד הקיפוהו, דרשו את קרבתו והשיבו לו אהבה.

ביום ח' באדר ב' תשי"ח (19.3.1948) לפנות-בוקר, יצאה מחלקתו לתפוס עמדות על שלוחות הגלבוע, כדי לבדוק את הסביבה ולהגן על שומרי המחצבה. משהתקרבו למחוז הפצם נפתחה עליהם אש מעמדות הכפר הערבי נוריס. כיתת בית השיטה השיבה אש ובהיפוי שלה נסוגו שומרי המחצבה. אז תקפו הערבים בכוחות מרובים יותר את הכיתה והחלו מכתרים אותה משני עבריה. אריזה, שחש להגיש עזרה לשניים מחבריו, נפל יחד אתם והובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות בבית השיטה.

מקום הולדתו, ריגה לטביה

ארגון 'גדוד העבודה'

על שם טרומפלדור

"גדוד העבודה" וההגנה על-שם יוסף טרומפלדור, או בשמו המקוצר גדוד העבודה, היה ארגון חלוצים שיתופי, חברי גדוד העבודה דגלו בפועל רעיונות סוציאליסטי וקומוניסטי, לאופי וציוני, "פלוגות" גדוד העבודה עבדו ברחבי ארץ ישראל בימים 1920-1929. כאשר הוקם חשבו להכליל בשמו את הפילה: "הגנה", אך זו הוסרה, או הוסתרה, בשל החשש פשלתונות הפנדט הבריטי.

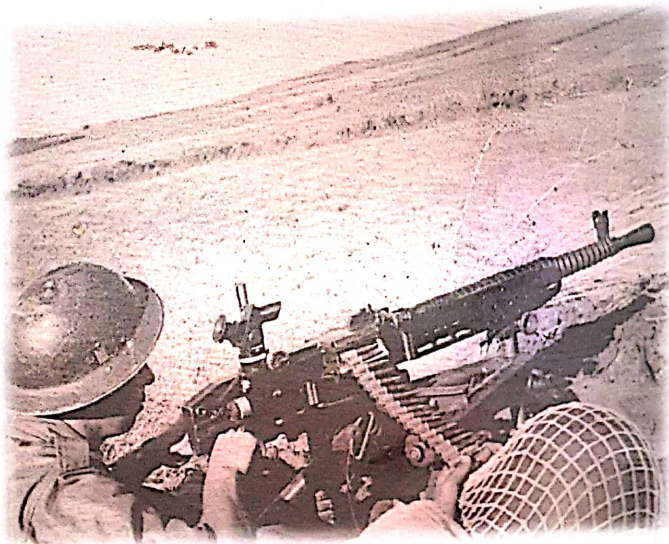
פטרות פנהיגי הגדוד היו שתפנות, התיישבות והגנה, כל זאת בכפיפות להסתררות העובדים העבריים בארץ ישראל. על פי תקנון גדוד העבודה פטרות הייתה: "בנין הארץ על-ידי יצירת קופונה כללית של העובדים העבריים בארץ-ישראל"

אריה עבר לקיבוץ 'בית השיטה'

באימונים

הקרב על הגלבוש

שנים רבות, מאז חדרו חלוצי ההתיישבות אל עמק יזרעאל ועשו אותו יישוב פורח ומשגשג, נח העמק בעל עבודת השלום והיצירה, ושקט לו מסביב, וכל השכנים השלימו עימו, כי גם להם בשלומם, וגם להם הגואה מהברכה אשר נתברך בה האזור בעבודת היהודים. ואף בעיתות סערה - 1929, 1936 ו- 1939 - למדו השכנים לכבד את הכוח והעמידה של בני העמק היהודים ולהעריך נכונה את חיי השלום איתם, עד אשר באה מלחמת הזדון של המדינות הערביות השכנות בהדרכת הבריטים והפכה את עמק השלום והעבודה שדה קרבות. לא במקל ולא ברצון נצטרפו יישובי הערבים אשר במעלה הגלבוש למלחמה בשכניהם, רק בחוזק יד עלה בידי רבי הכנופיות ומחרחרי המלחמה לקוממם. בייחוד משהשתלטו בכפרים האלה אנשי הכנופיות וגייסות הפלישה. וסוף סוף הגיעה גם תור העמק לקום בנשק ביד נגד האויב המתקיף שהתבצר בכפרים שעל הגלבוש הצופים אל העמק ויישוביו. הכפרים: זרעין, מזר ונוריס הפכו מבצרים שאנשי כנופיות וצבא עיראקי ושימשו בסיס לתכונת התקפה על יישובי העמק, העמק כולו - דרוך ונכון להשיב מלחמה שערה. הוגברה עבודת הביצורים והשמירה בתוך היישובים ומחוצה להם. אורגנו קבוצות נעות למשמר הביטחון. כוחות צעירים רבים הוצאו מעבודתם במשק וגויסו לפעולה בסביבה. אור ליום ה' באדר א' תש"ח הוזעקה פלוגת החי"ש בעמק לעזרת טירת צבי, אשר הותקפה לראשונה ע"י כנופיה גדולה בת מאות ערבים המאורגנת בסדר צבאי ומזוינת בנשק אוטומטי רב ומרגמות.

בתבוסה הגדולה לפורעים, אשר השאירו בשדה הקרב עשרות חללים, חלק נכבד למגנים מבני העמק.

מהכפרים שעל הגלבוש החלו להטריד קשה את היישובים. יריות ניתחות על הכביש החוצה את העמק, על העובדים בשדה, על המחצבה, על קבוצת זרעים בייחוד מרבים לירות ממרומי הכפר זרעין. התחבורה בסכנה, היה הכרח לנוסעים לנסוע במשוריינים בקטע הכביש מגבע ועד מרחביה. נעשה ברור שעל העמק לרכז מתוכו כוחות ניידים חזקים יותר כדי לשמור על יישובי הגוש, כאשר אין לצפות לעזרה ממשית מכוחות ההגנה המרכזיים, העסוקים כולם בחזיתות העיקריות של מלחמת ההתגוננות. גם הוטל על היישובים לחלוק מהנשק המעט אשר איתם למערכת ההגנה הכללית של העמק, באין ציוד ראוי להשיב מלחמה עם החמרת המצב.

ביום החמישי, ז' באדר ב' הייתה התקפת יריות חזקה על המחצבה ועל קבוצת זרעים ואור ליום שישי, ח' באדר ב', יצאה מחלקת חי"ש, בת שלוש כיתות רובים וחוליית מרגמה אחת המקובצת מכל יישובי הסביבה, אל שלוחות הגלבוש, על מנת להציב מארב לכוחות התוקפים. בשעה 3:30 לפנות בוקר תפסה המחלקה עמדות על שלוחות הגלבוש שבין הכפר נוריס ובין המחצבה, במרחק 550 מטר מהכפר. אך יצאו שומרי המחצבה לבדוק את הסביבה - נפתחה עליהם אש מנוריס. כיתת בית השיטה שהייתה קרובה ביותר אל הכפר, השיבה אש ובחיפוי שלה נסוגו השומרים אל המחצבה. מיד הפנו הערבים, שעלו הרבה במספרם על המחלקה, את האש שלהם שהייתה חזקה ביותר, לעבר כיתת בית השיטה החלו לאגף אותה משני צדדים.

המשך

דן צביק, בן תל יוסף, אשר קיבל פקודה להצבת במקלע בחולייתו נפגע בכדור מהמארב ונפל. בינתיים הגיעה תגבורת שעלתה מפרדסי עין חרוד ותפסה את הר יונתן. בקרב בין הערבים ובין התגבורת נפגע ירובעל לביא, בן עין חרוד, בהחליפו את מחסנית מקלעו. סמוך לכך, נפצע נחוש נישט, בן גבע, ובחוש עקיבא ברזילי לעזרתו, נפצע גם הוא. בגבור הסכנה לאיגוף הכיתה על ידי הערבים המרובים במספרם – ניתנה פקודה לכיתה לסגת. לא עברו רגעים מרובים וגם אריה אלקין נפצע במהרו אל חבריו הפצועים. שלשות הנפצעים הוציאו את נשמתם, כשהם ממלאים את ו אחוות הלוחמים. חיפוי מצד כיתת עין חרוד איפשר ל שארית הכיתה הנ"ל להיחלץ מן המיצר ולהוריד את הפצועים לקבוצת זרעים ובדרך הנסיגה נפל גם אברהם אופטלקה. חיים ליבין, נפצע קשה, אשר חש לעזרת חברו הפצוע, מת כעבור שלוש שעות. מכאן ואילך התגבר הקרב בין מחלקה אחת של אנשינו לבין תגבורת ערבית שזרמה מהכפרים פקורה וזרעין ומנתה כמה מאות אנשים. מטרת קרב זה - שהנחיל אבדות לערבים, הייתה – חילוץ גוויות חיילינו משדה המערכה. אך הקרב הופסק באמצע בגלל התערבות הצבא הבריטי. בינתיים נלקחו הגוויות של חמישה מההרוגים לג'נין, ובהתערבות הצבא הוחזרו לפנות ערב למקומותיהם: גבע, תל יוסף ובית השיטה. ירובעל לביא וחיים ליבין נקברו ביום שישי לפנות ערב ויתר החללים במוצאי שבת. הקרב נמשך מלפנות בוקר ועד שעה 10:00 לפני הצהריים.

היה זה יום חרדות, יום אבל ומספד לכל העמק, בנפול שבעת בניו, האמיצים והטהורים, במלחמת הגבורה שבעלה הגלבווע – אחת מחזיתות כבוד של מלחמת ישראל על קוממיותו ועתידו. ממרומי הגלבווע הוסיפו עוד לאיים ולסכן את כל העמק היהודי ובקרבות הבאים עוד נדרשו קרבנות מצד כוחות ההגנה, עד שבימי י"ט ו- כ' באייר תש"ח נכבשו הכפרים: זרעין, נוריס ומזר לפני כוחות ההגנה וטוהרו כליל מהאויב. בנינו, אשר דמם ריווה את אדמת הגלבווע הקנו לעמק וליישוב כולו את החיים ואת הקוממיות, מהם יתד ופינה לישראל.

למ האזינה

- 16.3.48 – כתת-סיור מחברי בית-קשת נפלה במארב שהונח לה בגבעת-ה-שהבי, שליך ערב-אזכה. תגבורות מגדוד "ברק" חשות לעזרה.
- 19.3.48 – מחלקה מנפת "בנימין" (גלבוע), שהניחה מארב למוזינים בקרבת נוריס, הותקפה עד בוקר ונסוגה לזרעים. למחלקה 7 הרוגים.
- 23.3.48 – מחלקה מגדוד "ברק" פוצצה את מעביר-המים שבמעקל הדרך היורדת לבקעת בית-נטופה. במקביל לכך פוצצה יחידת-פלמ"ח את גשר ואדי-רובדייה שבכביש מגדל-מראר.
- 24.3.48 – חבלנים ערביים הרסו בלילה את גשר ואדי-שראר לחלוטין. מכונית-משא שעקפה בבוקר את הגשר ההרוס הותקפה ע"י מוזינים ערביים. שתי בנות מימשה גבת נהרגו.

קרב כבוד לרגלי הגלבוע

שבעה מאנשי המגן נפלו, אבידות כבדות לכנופיות

באותו זמן בערך הותקפו עובדי ה-
מחצבות של עין-חרוד ביריות מהר-
הגלבוע. החוצבים השיבו אש.
קבוצת עונשין של ההגנה יצאה
נגד התוקפים ובקרב שהתפתח נפלו
עקיבא ברזילי, אריה האלקינד ואבנר
בהם אופלטקה. כולם מבית-השיטה
הן צוייג מתל יוסף. נהום נשט מגבע
חיים לבן, מכפר-יהזקאל וירובעל לוי
מעין-חרוד.

שבעה מאנשי ההגנה נפלו ביום ה-
לרגלי הגלבוע לאחר קרב ממושך עם
כנופיה ערבית. לכנופיה נגרמו אבי-
דות חבדות.
הקרב החל, למעשה, עוד ביום ה-
שישי בבוקר, בשעה שסוצן גשר ב-
קילומטר החמישי בדרך עפולה - בית
שאן. קבוצת פועלים יהודים ממחלקת
העבודות הצבוריות בעפולה יצאה ל-
מקום ותיקנה את הנזק תוך שעתים.

המחלקה שיצאה לקרב

מקום הלחימה

גלעד זיכרון לזכרם

גלעד לזכרם כניס מיישובי העמק שנפלו בקרב במערכות הנלכוד

הגלעד ניצב על פסגה גבעת יהונתן, כשיפולים הצפון-מערביים של הגלבע. הגלעד עשוי מאבני גיר, ועליו לוח שיש ובו חקוק: "הצבי ישראל על כמותיך חללי", שמוחיהם של הנופלים ושמות יישוביהם. מתחת לרשימת השמות כתוב עוד: "שנפלו על הגלבע במלחמת השחרור ביום ח' אדר ב' תש"ח". הפסל משה ציפר הוא שעיצב את האנדרטה, והלוט הוסר ביום העצמאות תשי"א (1951).

הצביון ישראל
 על גבעת חלל
 אל קונד ארנה
 בית השמחה
 אופלס קון אביהם
 בית השמחה
 ברדלי עקיבא
 בית השמחה
 לבית זרובעל
 עוף-הדוד
 לובין חנו
 כפר חזקאל
 נדטש נחורם
 גבע
 צביק דן
 תל-יונסם
 שנפלו על הגלבע
 בלחמת השחרור
 ביום ח' אדר ב' תש"ח

אלקינד אריה ז"ל

1922-1948